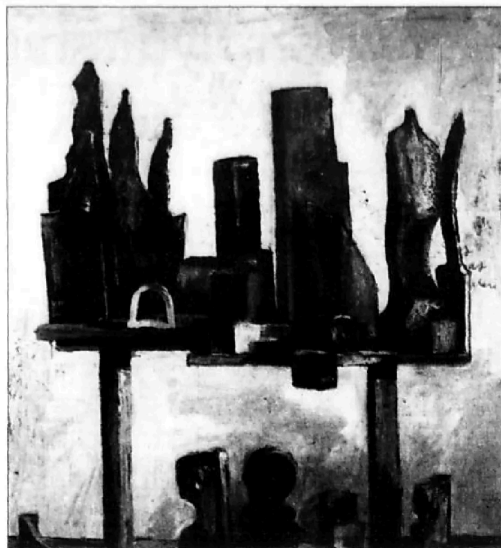

Helle Thorborg: Collage

Paul Winther: Opstilling.

Kom på tomands-hånd med naturen

Koloristerne ældes med ynde

Koloristerne. Den frie Udstillingsbygning. Oslo Plads. Dgl. 10-17. Til 19. jan.

ALLE SAMMENSLUTNINGER fødes i trods, selv om det med andre skal fortælle for at kunne ses. Koloristerne dannes for 60 år siden i fælles front mod modernismen. Siden har modernismen skiftet udseende mange gange og Koloristerne medlemmer, uden at modernismen – for slet ikke at tale om postmodernismen – og Koloristerne er kommet hinanden meget nærmere. Der appelleres

stadig mest til gemyndigheden, men da gruppen omfatter mange gode kunstnere, som ikke blot er Kolorister med medlemskab i orden, men også kolorister – med lille k og stor folsomhed, er besøget hos jubleren i det store hule en dejlig stimulerende oplevelse som så ofte før.

Så f.eks. på Ingvald Holmefjord, der som ekspressionist maler så spontant og farvemusikalsk sikkert med sydens glødende farver. Malerierne forestiller ikke noget ud over deres egen glødende spontane farvepægt, og dog skal man sikkert væ-

re tidligere lagerforvalter eller fodermester for at saven noget. Det må betegnes som et lykkeligt mirakel, at Holmefjord ikke forlængst er blevet indfanget til at brodføre tre gallerier med vinduer ud mod strøget. Han går – eller maler – ikke på akkord.

Og inden vi når med til Leif Lage i tilbygningen, så læg lige mærke til maleren Ole Heerups farvegularander i danset leg. Også Jens Peter Helge Hansen bliver mere og mere abstrakt. Hvis det ikke er mere rigtigt at sige, at han indrommer farven mere frihed og udrer dens eget liv – mere end det morsomme dyreliv – holde sammen på malerierne.

Paul Winters opstillinger kan måske ramle sammen hvert øjeblik, i modsætning til Finn Nielsens solidt opbyggede stensulpturer. Men det er netop denne objekters skøbelighed, hans nøgterne farve og så maledens til tider frapperende flygtighed, der foruroliger og fortæller om hudløshed. Et af billederne – af Figuren – er fuldstændig abstrakt ud, og de solide byggekloidsagtige former står endnu på fladen som en pensels hurtige

antydninger. Det er som at se Winters formforråd i dens vorden for ideen bliver til fast struktur.

Der er så meget, som kunne fortjene et par fordybende ord – på grund af det liv, som udråbelses trods al genkendelighed, som f.eks. Hugo Arne Buchs flygtige flutte abstraktioner. Sigurd Lütkenes store granitkultur, som har en spaltet frugt som inspiration. Pia Schutzmanns eksperimenterende leg med forskellige overfladestrukturen i en tæt ordnet billedkombination. Helle Thorborgs kulturer og disciplinerede akvareller og collager. J. P. Groth Jensens grønne frodighed, og Inge Lise Westmans magtfulde og uroligt monstrede mørke lærred, der pudsig bærer utallige mindelser om Merete Barkers maleri.

Westmans maleri er fordele mindes om en pagt med natten, med mørket mellem træerne og fuglene i stiheden. Måske er Koloristerens kendetegn deres naturlighed, at det organiske aldrig er langt væk. Leif Lage er så hensende karakteristisk for sammenhængen. For hans maleri – og ikke mindst hans små fine akva-

reller – er med deres anelsesfulde åsyn havnet et sted mellem anonynt portræt og flydende farvefantasi. Lages motivforråd er så røskueligt, som hans kolorit er følsomt. I virkeligheden maler han, uden at male noget virkeligt, den samme vision – hver gang. Han gør det uden at repetere, uden at antyde, at folsomheden for farvens rige improvisation kan have endende. Og ustandselig bliver det et ansigt som i en drøm af dufte farver.

Koloristerne har fået to nye medlemmer, hvoraf den ene falder lige så naturligt til her, som han savnes hos Corner: det er Johannes Carstensen. Jo, ganske vist en ældre herre, men med en fauvistisk farve så lysende stærk og mættet, at hans nye adresse kunstnerisk fortæller sig selv og passer sig til hans gennemgående små gennemmalte billeder. En gæst er det også blevet til: den dristige islandske væver Asgerdur Buadottir. Det er ikke et udtryk for, at Koloristerne er mindre gæstfri end Corner, men at de bedre kan klare sig. Som de er.

PETER M. HORNUNG

Atypisk malers billedunivers

Imponerende værk om Frans Kannik

Frans Kannik. Tekster af Martin Zerlang, Søren Nagbøl og Falke Berger. 110 s. heraf 50 i farver. Borgens forlag. Kr. 250.

FRANS KANIK har lige siden sin opdukning på kunstscenen i 80'ernes begyndelse i sit udtryk på mange måder været atypisk i forhold til tidens bevægelser, det vil sige både den abstrakte ekspressionisme i Kirkbøyes fodspor, den vilde bølge i den ene ende af spektret og den meget teoretisk orienterede konceptkunst i den anden. Samtidig har Kannik igennem 80'erne været en meget central skikkelse, stor i udtrykket, med de typiske store maleriske armbevægelser på mammut-lærreder, og installationer, der har røvet rum og bygninger totalt. Han fylder godt i det kunstneriske landskab og har nu også som flere af mellemgenerationen og de unge i Fotgads serie, Dansk Nutidskunst, fået udgivet en bog om sit hidtidige værk, men i et meget større format end de små håndbøger og – ligeså atypisk som Kanniks værk i øvrigt – skrevet af en kunsthistoriker, nemlig Martin Zerlang, visenskabelig konsulent ved Institut für Europäischen Studien i Frankfurt og forskningsstipendiat ved det Kongelige Danske Kunstakademi, Søren Nagbøl, og en mindre artikel om en billedcyklus, 'De ni' af Falke Berger, psykoanalytiker ved Sigmund Freud-institutet i Frankfurt.

DET GIVER en forfriskende ny indføring i det danske atypiske univers, som sammen med det overordnede billedudvalg, rigeligt gør bogen værd at købe. Martin Zerlang lægger ud med en kort introduktion, 'Kontakt og Konfrontation', der griber fat om det fantastiske i Kanniks værk, en fantastisk som hos Goya eller Magritte, og om det kosmiske. Med udgangspunkt i en installation omkring en klassiskistisk udstillingsbygning i Malaga, sommeren 1986, indkredser han bogen om det kosmiske og gennemgående tema hos Kannik, huset som billede på kosmos, på kvinden, på kroppen i personligheden. Herrens hus i teologernes verden, sjælens i psykoanalytikerens. Symboler for den fremmedgjorte hjemvis i sociologernes tale og behovet for en beboelig verden i filosofernes.

Indledningen af det kosmiske fortsætter hos Søren Nagbøl, men her i et så højt sprog, at det snarkest er at være et forsøg på at følge en vej, der flugter med Kanniks egen kunst, som Zerlang karakteriserer tekstens synsvinkel, får nyheder, og hvornår de får mening.

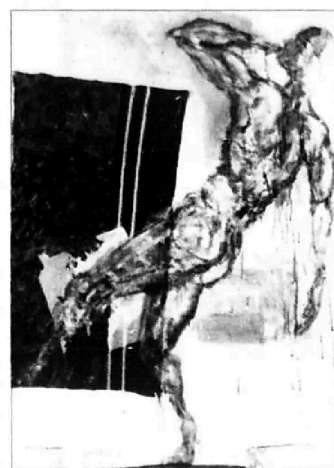
Nordmændene vil have den gamle, engagerede allround-journalist tilbage. Er de nostalgiske? Eller er det virkelig vejen frem? Den nye avis-type overtager den hurtige nyhedsformidling, så skal engagementet – i oplevelser og meninger – måske igen være det, der hører dagspressen (og ikke blot titler) frem i anmeldelser, klummer og ledere?

Skal vi have mere indædt og dybtgående kulturreportage til a) Marianne Juhl i Weekendavisen? Skal vi have mere fræk oplysningsfeature til a) Morten Sabroe i Information? Skal vi have mere hårdtslående kampagnejournalistik til a) Ekstra Bladet? Skal fremtidens danske kulturaviser gå videre i disse retninger?

At vi skal have mere kultur i avisene, er der næppe nogen tvivl om. Mere fritid giver mere tid til kunst og underholdning. Avisens kulturstof henvender sig ikke mere til en elite. Det skal være underholdende, i ordets bedste forstand. Samtidig må man lære at tage den såkaldte underholdning seriøst.

Kulturen er på fremmarch. En hel industri er vokset frem. I Norge har man set det første eksempel på, at et firma har sponsoreret kulturliv i en avis.

JOHN CHR. JØRGENSEN

Alene det uerådige billedudvalg gør bogen værd at købe.

kommer til at tage sig ud som et henrevet overbud, som er svært at forbinde med de omhandlede installationer og performances og snarere afleder eller konkurrerer med værkerne.

Falke Berger gør heller ikke, hvad man kunne forvente i retning af psykologisk analyse, men starter med at citere Samuel Becketts provokerende udsagn: 'Kunstkritiker er i bedste fald skandale selv-analyse eller hysteriske monier med en mureraks'. Senere citeres videre: 'Alt hvad De nogen sinde vil få at vide om et billede er, hvor meget De elsker det (og i bedste fald hvorfor, hvis det interesserer Dem). Men også det vil De sandsynligvis aldrig få at vide, med mindre De bliver død og glemt af Deres visdom'. Tilbage bliver synspunktet: Enhver billedtolkning er psykologisk set en modoverføring og intet billede kan flytte fra dette.

ALTSA udlader både Berger og Nagbøl klogeligt enhver analyse og holder sig til de sproglige medbringerer. Mens Zerlang kaster sig med stor appetit ind i billedernes kontrolerede vakkertud, med en af karakteristiske og både medliden, analyserende og talende, så det bliver en inspiration for læserne i oplevelsen af de erotiske billeder – i en tilstand mellem pirring og parring – af den

Jo Bech-Karlsson: Kulturrjournalistik. Aftakning eller tilhøring (Universitetsforlaget, Oslo, 258 s., 249 n.kr.). Gunaald Opstad: Den bestående kulturreportage og kunstens skrivelse (1940 s., udgivet af Instituttet for Journalistik, Postboks 1185, 1631 Gamle Fredrikstad, Norge).

HELLEN LASSEN

RADISERNE

DENNE FÆSTNING ER UINDTAGELIG! INTET KAN ØDELÆGGE DEN! INGEN KAN KOMME FORBI! INGEN!!

bare Anders Rou) og taler til os som andent end stimulerende objekter. I øvrigt mener jeg, at Bech-Karlsson har gået fat om påtrængende problemer. Ærgeligt bare, at han især har valgt at studere mindre aviser og di- striktradio og fjernsyn, og kun sporadisk henter eksempler fra de store aviser, om hvilke han dog indrømmer, at de er 'trendsetter'.

Det kunne have været interessant at få godkendt dokumentation for påstanden om, at de store aviser under den drøbelige hårde dagbladskonkurrence er ved at udvise deres selvstændige kulturprofil. Hvis det er sandt, hvad jeg frygter det er, også i Danmark, så ser vi forberedelsen på flere avisdelsskud og fusioner end dem, Niels Thomassen og Jette D. Sællinge har kunnet dokumentere i det sidste bind af deres storværk 'De danske aviser'. Det er muligt, at den berømt kamp om annonsekronerne (en faktor Bech-Karlsson ikke har negen sans for) vil føre til kanalisering og således til den tonenagende kulturaviser. Men inden vi kommer så vidt, kunne det da være rart at få diskuteret, om enseretningen virkelig er den eneste vej frem, eller om der dog ikke skulle være muligheder for at finde læsere ved en skarpere profilering af det enkelte blad. For nu at anskueliggøre det med et dansk eksempel: Hvis dagbladet Information for at vinde læsere lægger sig helt efter Berlingskes og Politikens kulturstof, risikerer man i første omgang at miste de læsere, som tidligere har holdt både en rigtig morgenvavis og Information. I anden omgang udsætter man sig for risikoen for at blive

slugt af Berlingske eller Politiken, eller af disses felles konkurrent i hovedland, Jyllands-Posten.

Man kan begræde tabet af dagblade under mediestrøforandringen, men hvis de døende blade ikke er andet end mindre attraktive versamler af de overlevende, så kan man da kun græde tårer tårer, mens man tæller nedad. 25 selvstændige aviser i 1955. 36 i 1969. 25 i år 2000? Og hvor mange af dem vil virkelig være selvstændige i kulturjournalistisk forstand?

NEDBRYDNINGEN af det partipressemønster, som i sin glansperiode forsyndes os med tæt ved 170 dagblade, har medført en gradvis udvækning af avisernes værdgrundlag.

De store meningsmagere – og de skøre kugler – tegner ikke spalterne mere. Journalistikken er på godt og ondt blevet professionaliseret.

Derfor er også idényberet og kulturdebatten ved at forsvinde, mener Jo Bech-Karlsson.

MEN det kommer igen an på, hvad man forstår ved kultur.

Bech-Karlssons landsmand, forfatteren og kulturrjournalisten Gunaald Opstad (f. 1935), har udgivet en energisk, snakkende debatbog om 'Den besværlige kulturreportage – og kunstens skrivelse om den'. Foruden bøger, teater, film, tv, billedkunst, kunsthåndværk, arkitektur og musik omfatter kulturlivet for ham også miljøet og indvandrerne. Og her er der som bekendt debat, så det forslår.

Miljødebatten kan ikke holdes væk fra kulturens fine stue, siger Opstad.

Hvis miljøet ødelægges af menneskers dårskab og pengebegær, forsvinder kulturen med. Norge har ikke for ingenting 'høle verdens miljøminister' i Gro Harlem Brundtland.

Når det gælder indvandrerdebatten er det kulturrjournalistik opgave at modvirke fordomme og selvghed, at fjerne nedskænk for det færdkulturelle samfund – Tag stilling, råber Opstad, og tager stilling.

Ligesom Bech-Karlsson finder Opstad, at der er for meget registreringsvirksomhed og for lidt personligt engagement i dagens kulturrjournalistik. Se til Danmark, siger han, og henviser blandt andet til vores tradition for meningsbærende portrættintervjuer (Kastholm).

'Var nysgerrig', 'Røj ud', 'Var dig selv', lyder Opstads råd til kulturrjournalisten.

KULTUR

Centralstyret kultur – Tegning af Mike Tombs fra Den besværlige kulturreportage

En erfarne Opstad giver råd, henvisninger og skidballer. Med døvelig humor opstiller han nøje regnestykker over, hvor mange reklamekroner, det ville have kostet Bruce Springsteen at købe de 2 første hvidevisninger, 4 farvesider og 13 sort-hvid-sider, som en norsk frøkostavis spanderer på mediehelten, da han holdt koncert i Oslo i 1988 (2.154.000 n.kr.). Veloplagt og med eksempler håner Opstad de strømlinede redaktionssekretærer og fejde chefredaktører, som ivrigt rykker ud med bemægning og beklagelser, når en kulturrjournalist har trampet i klaviaturet.

Lad 1990'erne blive tiden, hvor vi genrejser respekten for det frie ord! Lad os få håndskrevne, selvstændige aviser, med perspektiv og mening, til fordybelse og engagement. Lad os få et levende, engagerende, personligt vinkel kulturstof, så skal det nok blive læst, råber Opstad fra fjeldene, så det kan høres helt hørnet i flodlandet.

DØDE en hellig dansk ko eller to under den verbale beskyldning nordfr?

Ja, den helligste af dem alle! Distinktionen mellem den beskrivende og meningsbærende kulturrjournalistik, den neutrale reportage og den glødende meningsjournalistik, en adskillelse, som vi har lært at betragte som en journalistisk fremkræft, fordi den giver læserne klarhed over, hvornår de

får nyheder, og hvornår de får mening.

Nordmændene vil have den gamle, engagerede allround-journalist tilbage. Er de nostalgiske? Eller er det virkelig vejen frem?

Den nye avis-type overtager den hurtige nyhedsformidling, så skal engagementet – i oplevelser og meninger – måske igen være det, der hører dagspressen (og ikke blot titler) frem i anmeldelser, klummer og ledere?

Skal vi have mere indædt og dybtgående kulturreportage til a) Marianne Juhl i Weekendavisen? Skal vi have mere fræk oplysningsfeature til a) Morten Sabroe i Information? Skal vi have mere hårdtslående kampagnejournalistik til a) Ekstra Bladet? Skal fremtidens danske kulturaviser gå videre i disse retninger?

At vi skal have mere kultur i avisene, er der næppe nogen tvivl om. Mere fritid giver mere tid til kunst og underholdning. Avisens kulturstof henvender sig ikke mere til en elite. Det skal være underholdende, i ordets bedste forstand. Samtidig må man lære at tage den såkaldte underholdning seriøst.

Kulturen er på fremmarch. En hel industri er vokset frem. I Norge har man set det første eksempel på, at et firma har sponsoreret kulturliv i en avis.

JOHN CHR. JØRGENSEN